

SZAZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva: — Vidékre postán szállítva:
Egész évre. . . . 84 korona Egész évre . . . 96 korona
Negyedévre . . . 21 korona Negyedévre . . . 24 korona
Egyes szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szihágyi Dezső-utca 5. Telefon 2-63.
A szerkesztőség kézbe adja a kéziratokat és a kiadásukat a szerkesztőség nem vállalja. Kiadók: a kiadóhivatal.

Magyarország béke delegátusait kijelölték.

Budapest, február 19. (Saját tudósítónktól.) A tegnapi minisztertanács foglalkozott a békekonferencia kérdésével is. A béketárgyalás dolga azért vált aktuálissá, mert az antant államok tanácskozásainak első része a népszövetség tervezetének elfogadásával befejeződött s a tulajdonképpeni békekonferencia a most dolgozó albizottságok munkáinak befejezésével kezdetét veszi, ami a kormányt a béketárgyalás anyagának céltudatos irányítására, vezetésére és egységes irányítására készíti.

Éppen ezért a minisztertanács első sorban

megállapította Magyarországi béke delegátusait

A békekonferencián Károlyi Mihály, a köztársaság elnöke fogja képviselni Magyarországot. A tanácskozáson rajta kívül részt vesznek és Párisba utazik több szakértő és a kormány néhány tagja is. Megállapodás történt, hogy az elnököt munkájában Berinkey miniszterelnök, Kunfi Zsigmond, Garami Ernő, Juhász Nagy Sándor és Buza Barna miniszterek, továbbá Rónay Zoltán, Méhely Kálmán államtitkárok és Csáky József gróf, követségi tanácsos fogják támogatni.

Ezeken kívül részt vesznek még a konferencián Jászi Oszkár, Doczy Lajos, Pichler Gyula, Teleky Pál és Ugron Gábor. A pénzügyi referens személyében még nem történt megállapodás.

A békekonferencia előkészítő anyagának feldolgozására a külügyminisztériumban még ezen a héten kifejezetten erre a célra szolgáló külön irodát állítanak fel. Az iroda adminisztratív felügyeletét Harrer Ferenc, a külügyminisztérium vezetője fogja irányítani, az iroda a minisztertanácsnak tartozik jelentéssel.

A román hadsereg beszüntette előnyomulását.

Aradon óriási részvét mellett temették el a hősi halottakat. Valamennyi frontszakaszon csend van.

Megbízhatatlan forrásokból azt a hírt kolportálták tegnap Nagyváradon, hogy a román tűzérség tűzérési tűz alá vette Csucsát, több házat rommá lőtt, a civil lakosság közül sokan meghaltak és menekülnek Nagyvárad felé.

Délután pedig sűrűn érdeklődtek szerkesztőségünkben az iránt, hogy igaz-e a csucsai front betörése?

A légből kapott rémhírek arra engednek következtetni, hogy lelkismeretlen emberek ismét fel akarták borítani a város nyugalalmát. A 21. gyalogezred katonái nyugodtan lubickolnak a Rimánóczy-fürdőben, élvezik a városi kulturát s egyáltalán nem gondolnak arra, hogy kifussanak a frontra.

Már pedig elképzelhetetlen, hogy egy hadosztály katonái Nagyváradon sétáljanak akkor, amikor odakint esetleg szükség van rájuk.

Teljes megnyugtató kedvéért azonnal érintkezést kerestünk úgy a nagyváradai 39. dandár parancsnokságával, mint a 39. gyalogezred csucsai zászlóaljával és a barátkai ezredparancsnoksággal.

Az állomásparancsnokságon a vezérkari főnök kijelentette, hogy a hírből egy szó sem igaz, napok óta csend van a köztársasági fronton. Csapataink helyükön vannak és a románok legújabb kísérletét sem tették arra, hogy előrenyomuljanak.

Telefonon felhívtuk a csucsai különitményt, ahol a 39. gyalogezred második zászlóalja jelentkezett. A zászlóalj is meg erősítette a hír valótlanágát. A barátkai ezredparancsnokságon

a leghatározottabb formában megcáfolták az áttörés híreit. Három napja nem történt lényegesebb esemény. Csucsát ezelőtt egy nappal lőtte ugyan, a román nehéz tűzérség, de se emberben, sem az épületekben kárt nem tett.

A románok tudvalevőleg egységes puhatólódzást kíséreltek meg a Szilágyságtól le egészen a Bánátiig. Osztagokat toltak előre s ennek lett áldozata Ernst hadnagy és még két 33-as katona. A Szilágyságban tegnap ezt a puhatólódzást

beszüntették s aradi értesítés szerint a Fehér Körös völgyében nem jelentek újabb járőrök.

Arad, február 19. A halmágyicsuci vé-

Befejezték a vagyonadó ankétet.

70% a legmagasabb adókulcs.

Budapest, febr. 19. (Saját tudósítónktól.) A február harmadikán megkezdett vagyonadó ankétet tegnap fejezték be. Az ankéton elhangzott felszólalások legtöbbje a maximális 100 százalékos adókulcs ellen foglalt állást és legfeljebb 50—70 százalék legmagasabb adókulcsot tart megengedhetőnek.

A minimumra vonatkozólag az a vélemény alakult ki, hogy ennek vagy nagyon

csekélynek kell lennie, vagy egyáltalán ne legyen minimum. Hogy az adót miképp fizessék, az a lefogás alakult ki, hogy az állam adó fejében nemcsak pénzt, hanem értékeket és ingatlant is fogadjon el.

Érdekesebben oszlottak meg a vélemények a várható eredményre vonatkozólag: Popovics Sándor volt pénzügyminiszter tizenhét milliárdot, a másik pénzügyminiszter, Tellezky János pedig 35 milliárd bevételt vár.

Károlyi elnök Szatmárra utazik.

Budapest, február 19. (Saját tudósítónktól.) Károlyi Mihály, a köztársaság elnöke vasárnap Szatmárra utazik, a város és környékén összpontosított székely katonák látogatására. Kisérétében lesznek Böhm Vilmos hadügyminiszter és Nagy Vince belügyminiszter.

res összetűzés két halottját ma temették el óriási részvét mellett. A közközház udvarán állították fel Ernst Antal hadnagy és Ifj. Szűcs Lajos tizedes ravatalát. A temetésen megjelent a 33. ik gyalogezred egész tisztikara Kónigesz alezredes vezetésével, ott volt Benedikt alezredes állomásparancsnok, Szich őrnagy, a nemzetőrség és a sorkatonaság díszszázada. Winkler József vezetésével megjelentek az összes munkásszakszervezetek kiküldöttei s a katonatanács nevében Kranovszky elnök tartott nagyhatású bucsuztatót. A két koporsót a tiszték és a legénység

válakon vitték a városon keresztül ki a temetőbe. A hatalmas menet az ablakokból virágokat szórtak.

A sirnál a katolikus és a református lelkészek mondtak rendkívül megható gyászbeszédet. A város közönsége tíz napos gyászt tart az elesett hősekért.

A magyar katonák

5000 koronát gyűjtöttek egy román embernek.

Tegnap déiben megható jelenet volt Rimler Károly polgármester hivatalában. A jelenleg a csucsai hegyekben őrt álló debreceni 3. gyalogezred katonatanácsának két kiküldöttje: Fele Lajos tiszthelyettes és Ungár Sándor tizedes megjelentek Rimler Károly polgármesternél s eládták, hogy nem régen Kissebes községben teljesen kifosztották Drágán Pál ottani lakost, aki jelenleg Nagyváradon lakik.

Nehogy azt higgyék, hogy Drágán Pált a magyar katonák rabolták ki, az ezred tisztikara és legénysége az ezredben gyűjtést indított a mindenéből kifosztott ember részére és 4857 koronát gyűjtöttek össze.

Azért jöttek most be Nagyváradra, hogy a gyűjtött összeget átadják Rimler Károly polgármesternek Drágán Pál kezéhez való eljuttatás céljából.

Rimler Károly polgármestert meghatótta a katonák nemes áldozatkészsége s azonnal magához hívatta Drágán Pált s a katonai kiküldöttek s a nagyváradai katonatanács kiküldöttjének, Steiner Mártonnak jelenlétében, szép beszéd kíséretében átadta neki a magyar katonák által gyűjtött összeget.

Drágán Pál teljesen elszörényülve, tiszta magyar nyelven mondott köszönetet a katonáknak, akik minden nemzeti különbséget félretéve, sieltek segélyére.

Hol van a város szene?

Lázár Aurél levele a polgármesterhez.

A zsilvölgyi bányákból csak nem érkezik szén Nagyvárad részére, dacára, hogy állítólag a nagyszabasi román kormányzótanács megígérte, hogy Nagyvárad részéről a megszállott területekről kiengedi a szenet.

Ardelean Jusztin dr. elulazott Nagyszabasi, hogy a város részére a szenet elküldesse, de utja eredménytelen volt, szén nem jön.

Tegnap dr. Lázár Aurél román igazságügyminiszter levelet intézett a polgármesterhez, amelyben bejelenti, hogy készséggel áll Nagyvárad város rendelkezésére. Az ő tudomása szerint Nagyvárad város részére kijött a szén a megszállott területről, de azt a magyar államvasut foglalta le a maga részére.

A levél alapján Rimler Károly polgármester telefonon érintkezésbe lépett az aradi magyar államvasuti üzletvezetőséggel a szén lefoglalása ügyében, de ott azt az értesítést kapta, hogy a megszállott területről Zámonát, ahol kellett volna, egyáltalán nem jött át aszénküldemény s így a lefoglalásról mit sem tudnak.

Már most az a kérdés, hogy hol van, vagy hova lett a Nagyvárad részére kiutalt szén, amelyre Nagyváradon oly égetően szükség volna.

Kérdést intéztünk Keszthelyi Zoltán vármegyei főjegyzőhöz is.

— Mi ragaszkodunk a kormány rendelkezéséhez és jóváhagyásához. Ez pedig biztosítja a vármegyének az új kórházat. *Rivális kórházat neveléséges volna csinálni.* Nem vitatom egy percig sem, hogy a városnak az övé kötelessége modern kórházat felállítani. De akkor

leghelyesebb abbahagyni az addigi közdeményezést a mi részünkről, olvaszuk bele a városiba a miénket, adjuk át a személyzetet, felszerelést a városnak és mi építsünk a saját területünkön új kórházat.

— A miniszter 500.000 korona államsegélyt helyezett kilátásba, ötszáz ezer a mai kórház értéke is s az újat egy kölcsönből fogjuk fedezni, amely után 3 százalékos pótdótot vetünk ki. Ezt a tervet jóváhagyta a miniszter is. Véleményem szerint semmi esetre sem szabad vaktában tovább vezetni a két terv ügyét, hanem egységes megoldást kell keresni.

Dr. Mórity Ernő mai opponálása.

Ennyi vonatkozna az újabb felvetődött rivális kórházra. A két nyilatkozatból az derül ki, hogy a megye biztos a maga dolgában, de esetleg hajlandó egy harmadik és áthidaló megállapodásra. Ez pedig az volna, hogy vagy egybeolvaszják a két kórházat, vagy a megye csak vidéken épített járási kórházakat. Ha a két törvényhatóság merően ragaszkodik a két független kórházhoz, akkor esetleg a miniszter fog jobbra vagy balra dönteni.

De ezenkívül a megye tervét mondhatni házi forradalom fenyegeti dr. Mórity Ernő következetes felfogása révén.

Mórity ugyanis az első perctől kezdve erősen ellenezte azt, hogy

az új kórházat a Diósy-féle telekre építsék, eldugva a Kórház-utcába, hegy alá szorítva, hegyi patakok zuhataga alá.

Mórity Ernő a mai bizottsági ülésre — tekintettel a terv közeli megvalósítására — a legélesebb harcot jelentette be a régi határozat ellen. Álláspontját a következőkben foglalta össze:

— Évekig küzdöttem az ellen, a lehetetlen terv ellen és most meg éppen át akarom hozni. Végigjártam a nagy németországi kórházakat, sehol sem láttam azt, hogy az összes osztályokat egybebujtatva építsék. Mindenütt pavillonokban helyezik el az osztályokat. Hova teszik ott a hegy tövében a pavillonokat? Se hely, se levegő nincs, egy szűk utcára nézne a front, jobbra-balra zsúfolt polgári házak, szemétdombok és egy piszkos patak, amit csak a nagy őszi esőzés szokott kisépenni. A falak tíz év múlva gombákkal lesznek tele.

— Miért nem akarják a jelenlegi járvány-kórház helyére építeni? Azon a közgyűlésen, amelyen én ezt a proposíciót megtelebeztettem,

A főorvos tiltakozik a rossz kórháztelek ellen.

A mai kórházbizottság ülése.

A kormány öt milliárdos kölcsönt vesz föl a közmuokák megindítására. Ez a nagyszabású terv többek közt a régen vajdó köz-kórház építését is érinti. Soha kedvezőbb alkalom nem kínálkozott arra, hogy a vármegye a maga dédelgetett eszméjét, a modern köz-kórházat megvalósítsa, mint most.

Illetékes tényezők azonnal akcióba is léptek és azzal a határozott szándékkal, hogy most feltétlenül fel is állítsák a hatalmas és modern megyei kórházat — a kérdést napirendre tűzték.

Mielőtt a szűkebb kórházépítési tervre rátérnénk, szükségesnek tartjuk felhívni a döntő fórumok figyelmét egy veszedelemre. Nevezetesen arra, hogy a vármegye régi és elfogadott miniszteri jóváhagyással szankcionált tervével szemben

egy különálló városi köz-kórház építését határozta el és a legerősebb akciót indította a kórház megteremtése iránt.

Ez a nemes verseny az első pillanatban úgy tűnik fel, mintha kizárólag a köz látná hasznát. Két elsőrangú kórház egy városban, egészséges pavillonokkal, bőséges felszereléssel, a legmodernebb berendezéssel —

ideális állapotokat teremtené nálunk a közegészségügyben.

Ezzel szemben azonban komoly aggodalom ébredt az iránt, hogy ezt az ideális állapotot nem fogjuk elérni, mert a kormány sokaltni fogja a pénzügyi tárca megterhelését és leintli egyik vagy másik tervet. Akkor pedig kárba vész vagy a város, vagy a vármegye egész jóindulatu előkészülete, költségvetése, fölösleges munka lesz a sok gyűlésés és audienciájárás Budapestre.

Közöltük ezt az aggodalmunkat Fráter Barnabás alispánnal, aki szintén osztotta nézetünket és a dolog érdemére vonatkozólag ezeket mondotta:

— Tudok a város azándékarói, nem is tartom rossznak, azonban bennünket nagy probléma elé állított. A mi terveink már készek, átmentek az összes fórumokon s csak a háboru akadályozta meg, hogy az építkezést megkezdhessük.

— Bizom abban, hogy a mi kórházunk okvetlenül meglesz s ha a város is felépíti a magáét, akkor legfeljebb elejtjük a vidéki kórházak tervét. Például nem építünk kórházat Margittán. Hogy aztán ez az erős centralizálás jó lesz e, az a jövő titka.

Stern Sándor és György
AUTOMOBIL VALLALAT
GARAGE, AUTOMOBIL KELLÉKEK

Személy és teherfuvarozás
Nagyvárad, Mezey M.-u. 1.
Telefon 194.

tem, Tisza István felszólalása döntötte el a dolgot. Ő is amellett nyilatkozott, hogy az elmekórház és a közkórház gazdasági és élelmezési érdekből maradjon egymás mellett — erre a gyűlés, mint egy gép leszávozott.

— Most újra megpróbálom felvilágosítani az embereket.

— Ami pedig a rivális kórházat illeti, nekem az a véleményem, hogy meg kell szüntetni az összes fiókkórházakat. Egyesítse ezeket a város a maga égisze alatt.

Megalakult az Ady irodalmi társaság

Tegnap délután fél 7 órakor a városháza közgyűlési termében tartotta meg alakuló gyűlését Nagyvárad új irodalmi társasága, az Ady társaság. A nagy termet egészen megtöltötte a város intelligenciája, az irodalomért és művészetért lelkesülők egyre növekvő tábora. Ez a nagy érdeklődés előre látható volt.

A tegnapi alakuló gyűlést dr. Nagy Mihály nyitotta meg. Nadányi Zoltán ajánlatára a gyűlés egyhangulag Antal Sándort választotta meg a társaság elnökéül, aki mélyen járó székfoglalót tartott. A beszéd gerince az volt, hogy a művészetben csak magyarok lehetünk és ezért mindnyájunknak oda kell gondolni magunkat a megszállott területek elnyomottai közé, a nyomtatott szó erejével kell elvegyülni közöttük és bátorítani őket, hogy ne essenek kétségbe, együtt küzdünk, egyek vagyunk velük addig, ameddig magyarnak érdemes lenni ezen a földön.

A beszéd mély hatást váltott ki. Ezután közfelkiáltással megválasztották a tisztartást, amely a következőképpen alakult:

Elnök Antal Sándor, ügyvezető elnök Tabéry Géza, alelnökök Marton Manó és Miklós Jutka, titkár Zsolt Béla, ügyész dr. Nagy Mihály, jegyző Székely János, ellenőr Hill László, pénztárnok Sonnenfeld Gusztáv.

Az irodalmi szakosztály: elnök Tabéry Géza, titkár Nadányi Zoltán; művészeti szakosztály: elnök Balogh István, titkár Gara Ákos; kritikai szakosztály: előadó Udvardy J. Ödön; tudományos szakosztály: elnöke dr. Berkovits René, titkár dr. Silbermann Jenő; propaganda szakosztály: elnök dr. Nagy Mihály, titkár dr. Barza Ferenc.

A választások után a gyűlés véget ért.

* Milyen szakbizottságokra van szükség. Nagyvárad város Néptanácsa tudvalevőleg szűkebb bizottságot küldött ki annak megállapítására, hogy a jövőben milyen szakbizottságokra lesz szükség a város ügyeinek intézésénél. Tegnap tartotta a kiküldött bizottság ülését, hosszas tanácskozás után néhány bizottságot megszüntethetőnek, néhányat pedig összevonhatónak állapított meg a javaslatát a Néptanács legközelebbi ülése elé terjeszti.

Apáthy ügyét még nem tárgyalta a hadbíróóság. Neculcea tábornok valótlanúságot állított.

Budapest, febr. 19. (Saját tudósítónktól.) Neculcea tábornok az erdélyi román csapatok főparancsnoka tudvalevőleg kijelentette, hogy Apáthy fő kormánybiztos letartóztatása a bukaresti román kormány tudtával és beleegyezésével történt. A román tábornok e nyilatkozata nem felel meg a valóságnak.

A kolozsvári ifjuság ugyanis kérvényt nyújtott be a nagyszebeni főparancsnoksághoz Apáthy kormánybiztos szabadon bocsátása érdekében, erre válaszképp a következő távirat érkezett Neculcea tábornokhoz:

— A kolozsvári ifjuság kérése folytán felkérem tábornok urat, hogy a következő sorokat sziveskedjék nekik továbbítani:

— Sajnálattal kell kijelentnem, hogy a

kolozsvári diákság érdekében semmit sem tehetek, mert Apáthy István fő kormánybiztos letartóztatása nem a mi renegetünk történet, mert mi is csak Neculcea tábornok jelentéséből tudtuk meg a letartóztatást. Mivel így a letartóztatás a mi megbízásunk nélkül történt, a további intézkedésekről nem nyilatkozhatunk.

A távirat szövegét Neculcea tábornok ma közölte a diákság huszonöt tagú küldöttségével, mely a választ érthető lehangoltsággal vette tudomásul.

Apáthy fő kormánybiztos állapota ismét súlyosra vált. Azok a jelentések, amelyek arról szólnak, hogy a fő kormánybiztos ügye már hadbíróóság elé kerül, nem felelnek meg a valóságnak.

Huszártisztek ellenforradalma.

Budapest, febr. 19. (Saj. tud. táv.) Ma reggel kipattant a híre, hogy az 1. honvédhuszár ezred és a 7. Vilmos huszárezred tisztjei a napokban gyűlésre jöttek össze, ahol nyíltan kimondták, hogy a népköztársaság és a népkormány ellen törnek, először sztrájkjal, azután fegyverrel.

A gyűlés kezdeményezője Rác Kálmán huszárkapitány volt, aki a gyűlésen előterjesztette, hogy ők nem azonosítják magukat a köztársasági kor-

mánnyal és ellenforradalmi propagandát kezdenek. Beretvás főhadnagy ingerült hangon jelentette ki:

— Ha némelyek nem azonosítják magukat az ellenforradalmi mozgalommal, az semmit sem számít.

A rendőrség ez ügyben a mai napon folyamatba tette a nyomozást és eddig öt tisztet, kik mindnyájan tagjai a Movenek letartóztatott.

Az ügyet áttették a hadügyminisztériumra, ahol a hadbíróóság elé kerül.

A pénzügyminiszter az osztrák kormánnyal kötött megállapodásokról

Budapest, febr. 19. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Szende Pál pénzügyminiszter a Magyarország és Német Ausztria között létrejött megállapodások lényegéről ezeket mondta:

— Megállapodást létesítettünk az osztrák kormánnyal a kölcsönös áru és pénzforgalom szabályozása tekintetében arra az átmeneti időre, míg a bankjegyek lebélyegzése megtörténik.

— A megállapodások egy része az áruüzletre vonatkozik, másik része az értékpapírforgalom tekintetében azt a megállapo-

dást létesíti, hogy azok az értékpapírok, amelyek február 16. előtt kötött üzletből kerültek letétele Ausztriából Magyarországra és viszont, szabadon választhatók.

— A rendes pénzforgalomra nézve az lesz a helyzet, hogy a szokásos postatakarékpénztári forgalom továbbra is fennmarad. Magyarországnak meg lesz az a lehetősége, hogy így az esedékessé váló kötelezettségek teljesítésére szükséges összegek, mint az üzemek fenntartására a szokott mértékben igénybe vett pénzek továbbra is átutalhatók lesznek.

A Pozsony—Fiume vasútvonal és a Duna nemzetközivé tétele.

Budapest, február 19. (Saj. tud.) Hágából jelentik: Diplomáciai körökben híre jár, hogy a csehek a párisi békekonferencián két követelésüket nem tudták keresztülvinni.

Német-Csehország kérdésében az angolok és amerikaiak ragaszkodtak ahhoz, hogy e terület hovatartozóságát angol vagy amerikai ellenőrzés mellett népszavazás döntse el.

A pozsonyi átjáróra vonatkozó követelésnél tekintve, hogy tiszta német és magyar területekről van szó, a hatalmak csak a Fiume-Pozsony vasútvonal és a Duna nemzetközivé tételéhez nem járultak hozzá.

TELEFON 632.

BERLINER LAJOS

TELEFON 632.

kárpitos- és diszitőüzletét ismét megnyitotta.

SZALÁRDI-UTCA 9. SZÁM.

(ROSENZWEIG-PALOTA)

CSARNOK-ÉLET.

A Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok új helyiségeinek megnyitása alkalmából propagandát indított, hogy tagjai butor és készpénz adományokkal felelővé tegyék egy modern, kényelmes klubhelyiség berendezését. Alig egy pár nap telt azóta el is a mint az alábbi számadatok tanúsítják, a Csarnok tagjai igazán nagy megértéssel és áldozatkészséggel röjják le új otthonuk iránti önkéntes adózásukat.

Az egyes szakcsoportokban még csak most van folyamatban a gyűjtés a csoport-elnökök lelkeségéből következően, szép eredményeket is ígér. A Csarnok vezetősége elhatározásából különben művészi kivitelű a társulat olvasótermében kifüggesztendő emléktábla fogja az adakozók áldozatkészségét megőrizni.

Eddigi adakozások:

Dr Popper Ákos 1 művészi kivitelű nagy kőamforát, Sonnenfeld Gusztáv 1000 darab levélpapírt és borítékot, Diósi Lajos 1 perzsa szőnyeget, dr Stern Ödön 2 perzsa szőnyeget, dr Fleischer Béla 1 perzsa szőnyeget, dr Fried János 1 perzsa szőnyeget, dr Kovács Zsigmond 1 divánt és 2 fotelt, Flegmann Armin 1000 K, Mannhardt Jenő 300 K, Reichard Dezső 300 K, Balogh Vilmos 200 K, dr Moskovits József 100 K, Farkas István 200 K, Löwy Sándor 100 K, Lengyel Miklós 100 K, Róth Henrik 100 K, Benedek Sándor 100 K, Herskovits Lajos 100 K, Marosi József 100 K, Karpf Márton 100 K, Török Gyula 100 K, Grosz Géza 200 K, Reiner Sándor 200 K, Kőváry és Szabó 100, Komlós Aladár 200 K, Uilmann Mór 200 K, Nemes Márton 200 K, Schwartz Soma 200 K, Reisz Lajos 100 K, Frankl Ignác 50 K, Steiner Ignác 100 K, Heller és Seidmann 100, Spreng Farkas 100, Heller és Deutsch 100, Rosenberg Izsó 200, Krausz Samu 200, Tarsoly János 100, Friss Adolf 100, Stern József 100, Friedmann Mayer 50, Hegedűs János 100, Lőrinc Mór 200, Bányai Lajos 50, Engel Lajos 200, Farkas Ilona 50, Mandel Bernát 50, Schwartz Sándor 50, dr Breuer Oszkár 100 K, eddigi készpénzadományok összege 6300 korona.

A társulat újjászervezése óta alapító tagokul 1000—1000 korona tagdíj mellett beléptek: Diósi Lajos fatermelő, dr Moskovits Miklós gyáros, Stern Dezső fatermelő cég, dr Popper Ákos bankigazgató, Schwartz Jakab földbirtokos, Klór Antal földbirtokos, Egyesült Központi Takarékpénztár r.t.

Drágul az élőmarha.

A közéleti bizottság ülése.

Nagyvárad város közéleti bizottsága tegnap délután ülést tartott Lukács Ödön főjegyző elnöke alatt.

Lukács Ödön elnök bejelentette, hogy az élőmarha beszerzésnél mind nagyobb nehézségek merülnek fel, mert a megszállott területekről nem lehet már behozni. A legnagyobb hushányra lehetünk elkészülve Nagyvárad város részére ismét nagyobb mennyiségű vágómarhát szerzettek be a kiküldött megbízottak. Különben mindent megtesz, hogy Nagyváradon legyen hus. — Tudomásul vették.

Erdélyi és társa cég kéri, hogy a Bergungstelle bőrkészletéből készült cipők árát páronként 5 koronával emeljék fel.

A kért felemelést a jövőre nézve engedélyezték.

A Magyarpecskáról beszállított liszt leszállításáért a felszámított prémiumot megszavazták.

A hentesáru gyár munkásai által kívánt kollektív szerződést, mely által a husüzem kiadása évenként 92.000 koronával emelkedik, elfogadta a bizottság, de a hentesboltokban alkalmazott nők elbocsátását nem teljesítik.

Még néhány kitűzött ügyet tárgyalt le a bizottság.

HÍREK

Wilson

mikor elvégezte nagy munkáját, amelynek talán az lesz az eredménye, hogy az emberiség örökre megmenekül a háboru borzalmaitól, hajóra ült és visszaindult Amerikába. Az, amit Wilson csinál, vagy csinálni akar, annyira az emberekért történik, hogy Wilson bizonyos magasságba emeli a többi, a közönségesen gondolkodó és ezért közönségesen munkálkodó emberek fölét. Ez az emelkedettség a lelki értékben értendő, mint ahogy jót, szépet, azóval emberhez méltót csak olyanok tudnak tenni, akik lélekben megtisztultak. Ez a megtisztulás generációról-generációra való finomodás útján, vagy pedig a tudás segítségével történhetik. Az előbbi azonban sohasem fejthet ki olyan intenzív munkásságot, mint a tudás. Tudni és érezni is azt, amit tudunk, a titka minden nagy és új eszme megszületésének.

Wilson tud. Tud és érez. Azért állott szilárdan minden támadással szemben és verte vissza könnyen, mosolyogva azokat a rohamokat, amelyeket a hozzá felemelkedni nem tudók intéztek az elveit, tehát ő ellene.

Valami nagyszerű, bibliai egyszerűség jellemzi az elnök viselkedését a háboruba lépésétől a béketárgyalásokig. És azon túl

is. Most, amikor hajón ül és Amerika felé evez. Semmi pompa, semmi ünneplés, csak a mindent megértő ember boldog mosolygása, amely azonban bizonyos órákban a magabizonyosság komolyságává merevedik. Azokban az órákban, amikor a hajó kápolnájában Amerika elnöke, a Népek testvéri szövetségének megalapítója *istentiszteleten* vesz részt.

Ő, aki milliók szeméről csókolta le a könnyet egyetlen szavával, akinek az ígérete és fanatikus elhűsége ajándékozta az egyetlen reményt a letiportak szívébe — Wilson minden nap halkan *imádkozik* és tiszta meggyőződéssel éneklő együtt a hajó matrózaival a zsoltárokat. Pedig Wilson van olyan nagy ur, mint amilyen nagy ember az új eszmék megteremtésében és terjesztésében és mégis hiszi az Istent, az egyetlen Nagyt és tudja, hogy az Ő segítsége nélkül bizony semmit sem tudott volna elérni.

Wilson imádkozik, mert amit tud, azt érzi is. Érti, hogy tudása is *Tőle* származik, az Ő ajándéka. És a wilsoni elvek a tudásból születtek. Az elveket pedig az a szent hit juttatta diadalra, amely imára kényszeríti a lelket, még Wilson lelkét is.

* Tb. szolgabírói kinevezés. A kormánybiztos dr Gera Sándor közigazgatási gyakoronkot, volt 37-es főhadnagyot Belényesre tb. szolgabíróvá nevezte ki. Az új tb. szolgabíró édesapja a gör. kath. püspökség jószágkormányzója.

* A vasárnapi munkaszünet. A kereskedelmi miniszter rendeletet küldött szét a vasárnapi munkaszünet módosítása tárgyában. A rendelet szerint a jövőben vasárnap a kézműipari és gyáripari munka csak annyiban végezhető, amennyiben a háboru kitörése előtti kereskedelemügyi miniszteri rendeletek azt kifejezetten megengedik.

* Nagy tisztogatás a városházán. A városi tanács tegnapi ülésén dr Molnár Imre tb. aljegyző felhívta a tanács figyelmét arra, hogy a városi adóhivatal helyiségében nem a legideálisabb tisztaság van. De nemcsak az adóhivatalnál, hanem az egész városházán abnormis köztisztasági állapotok vannak, mert a háboru hosszú éveit alatt nagy tisztogatás nem volt a városházán. A tanács elhatározta, hogy a közeli időben általános nagy tisztogatást rendel el az egész városházára.

* Előadások a francia kulturáról. A Társadalomtudományi Társaság előadás sorozatában ma délután fél hat órakor a városháza nagytermében Kőszeghy József ad elő az újabb kor francia építőművészetéről.

* Adakozás. Krammer Áronné 50 koronát küldött a katonák számára, mely adományt köszönettel nyugtázza a kormánybiztosi hivatal.

* Lelőttek egy diákot, mert magyarul beszélt. Hubert János 13 éves polgári iskolai tanulót, egy vasuti hordár fiát, Pozsonyban, aki társával az utcán magyarul beszélt, egy arra haladó cseh katona lelőtte.

* Letört bimbó. Mint őszinte részvétellel értesülünk, fájdalmas csapás érte dr Hegedűs Károly máv. s. titkárt és nejét, kessel-leőkeői *Majthényi* Natáliát. *Mária* nevű kis leányuk 9 hónapos korában f. hó 18-án elhunyt. A mélyen sujtott szülők iránt városszerte nagy részvét nyilvánul meg.

* Repülőgép propagandaröpiveket szállított Kolozsvárra. Debrecenből írják: Szombaton délelőtt 10 órakor a debreceni repülőosztag egyik repülőgépe Kolozsvár felé repült az Országos Propaganda Bizottság röpiveivel, amelyek kintartásra és bizakodásra buzdítják a román uralom zsarnoksága alatt nyögő magyarokat. A gép utközben csak egyszer szállított le, hogy a sűrű ködben tájékozódják, majd baj nélkül érkezett Kolozsvár felé. Az erdélyi metropolis és vidékén a gép ezerszámra dobálta le a röpiratokat és dolga végeztével délután három órakor visszaért Debrecenbe. A propaganda iratoknak repülőgéppel való terjesztését a jövőben rendszeresen fogják folytatni.

* Ismét betörték a tüzéraktanyába. Tegnap éjjel ismeretlen tettesek ismét betörték a 34 ik tüzérred Aradi uti laktanyájába s onnét sok anyagot, különösen rezet vittek el. A betörést úgy követték el, hogy a tettesek fölmásztak a padlásra s ott egy szál deszkát lefeszítve kötéllel mindent leeresztettek s aztán ők is úgy távoztak el. A betörést valószínűleg egy ott járatos ember követhette el. Ez már a 15 ik betörés, amit a tüzéraktanyában az utóbbi időben elkövettek.

* Kukoricatörőket keres a város. A magyar földművelésügyi miniszter ur 20290—1919. IV. számú rendelete alapján felívom mindazon gazdákat és munkásokat, akik az ország egyes részein még letörletlen tengari termés betakarítására, a tengeritermés egy részének átengedése ellenében hajlandók vállalkozni, összeírások céljából Zilahy Antal tb. rendőrkapitánynál, földszint 32. szám alatt jelentkezzenek. *Jánossy Gyula*, rendőrfőkapitány.

Bergengócia a Népszövetségi mozi mai előadásán. Hans Trutz, a szegény paraszt nagyon elégedetlen a sorsával, hogy mindig dolgoznia kell, mégis alig jut valamire. Szitkozódásait meghallja a sátán, aki mindig örül, ha isten fiai közül valakit eltéríthet a becsületes utjáról. Álöltözetben megjelenik Trutz előtt és biztatja, menjen vele Meseországba, a repülő sültgalambok országába, ott dologtalanul élhet holtig, nem kér érte cserébe mást a sátán, csak a lelke üdvösségét. Hans Trutz felcsap az alkura, a sátán pedig elviszi Meseországba, ahol élvezheti a pihenést. Egy darabig jól is esik neki a lustálkodás, de abba is beleun és dolgozni kezd. Erre aztán egész Meseország felháborodik, mert aki dolgozik, az megszentsegteleníti Meseországot, Hans Trutz a családját után vágyódik, az asszony és a gyerek is megtudták, hol van a családapja, elindulnak őt felkeresni, megsabadjítják, a sátán pedig öködbe szorított kézzel nézi, hogy remélt zsákmánya kisiklott keréből. A gyönyörű mesekölteménynek, melyet Wegener Pál, a „Hegyek ura” kitűnő szerzője írt és rendezett igazán mesterien, nemcsak a meséje érdekfeszítő, nemcsak alapgondolata mély, hanem feldolgozása is elsőrangú, technikai kiállítás pedig páratlanul fényes. Ezen a héten ez lesz az egyetlen Népszövetségi mozielőadás, sem szombaton, sem vasárnap mozielőadás nem lesz. Éppen azért választotta a rendezőség a mai napra ezt a rendkívül érdekfeszítő bájos darabot. Az előadások d. u. 4 kor és este hat órakor kezdődnek, zsölyékre jegyek előre válthatók a Tiszántul kiadóhivatalában.

* **A Nagyváradi önkéntes tűzoltó egyesület 1919 évi március hó 2-án vasárnap délután 4 órakor a városi székház bizottsági termében tisztújító közgyűlést tart, melyre az egyesület alapító és működő tagjait ezennel meghívom. Megjelenés posztó egyenruha, felszerelés sisakkal. Nagyvárad, 1919. évi február hó 18. Lukács Odón parancsnok.**

* **A város 1919. évi költségvetése.** Nagyváradi város 1919. évi költségvetés tervezetét Szűcs Géza főszámvevő már összeállította. A tanács tegnap tartott ülésén abban állapodott meg, hogy a költségvetési tervezetet mielőbb tárgyalás alá veszi, hogy a Néptanács egyik közelebbi gyűlése elé kerülhessen. A város tanácsa hétfőn, február 24-én délután tartandó ülésében kezdi meg a költségvetés tárgyalását ez időtől kezdve minden nap délután 4 órakor tartandó ülésein folytatja a tárgyalásokat, míg teljesen letárgyalja a költségvetést. A költségvetés tárgyalása legalább is egy hetet vesz igénybe a tanácsnál.

* **Ármegállapítás a vármegyére.** Verner Kálmán árvaszéki elnök, a megyei árvizsgáló bizottság elnöke elkészítette azt a javaslatot, amely az egész vármegye területére fixirozza az árakat. A részletes jegyzéket pár nap múlva közzéteszik. Fixirozták a kötött szövött áruk, cipő, butor, falitégla, tetőcserép, portland cement, üveg, kádár- és kárpitos termékek, ecet, fűszer, cukorka, faszén, kocsikenőcs, lakk, cipőkrém, tinta, dió, árpa-gyöngy, gyufa, mész és temetési árakat, továbbá a kávéházi és vendéglői taksákat.

* **Az Ujságírók Szabadszervezete** ma délután 3 órakor az Otthon Ujságíró Klubban ülést tart.

Revolveres merénylet Clemenceau ellen.

Budapest, febr. 19. (Saját tudósítónktól.) (Szikratávirat.) Párisból jelentik: Clemenceau miniszterelnök ellen, mikor lakásáról eltávozott, merényletet követtek el. A Rue Franklinon elébe ugrott egy ember és revolveréből többször rálőtt. Clemenceau megsebesült. Sebesülése dacára a miniszterelnök gyalog folytatta útját, orvosi könnyű sebesülést állapítottak meg. A merénylet elfogták, Cottinnek hívják. Clemenceau a merénylet után nyugodtan ezt mondta:

— Semmi az egész.

Az elfogott merénylet a merénylet oká-

ról semmi felvilágosítást nem adott.

Budapest, febr. 19. (Saját tudósítónktól.) (Szikratávirat.) Párisból jelentik: Clemenceau miniszterelnök ellen merényletet követtek el. A merényletöt öt lövést tett a miniszterelnökre, aki fején könnyebben megsebesült.

Budapest, febr. 19. (Saját tudósítónktól.) (Szikratávirat.) Az Associated Pressnek jelentik Párisból: Clemenceau miniszterelnök ellen merényletet követtek el. A miniszterelnök a hátán és a vállán megsebesült. Hír szerint sebesülése nem súlyos, a merényletöt letartóztatták.

Vilmos ex császár még bizik.

Budapest, február 19. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Egy olasz újságíró Amerongenben beszélgetésre akarta birni II. Vilmos ex császárt. Hohenzollern Vilmos Benting gróf utján ezt üzenté az újságírónak:

— Ebben a pillanatban még hallgatnom kell. Eljön azonban nem sokára a nap, amikor beszélnem kell és fogok is.

Károlyi elnök hitbizományának felosztása.

Budapest, febr. 19. (Saját tudósítónktól.) Budapestről jelentik: Károlyi Mihály elnöknek tudvalevőleg az a kívánsága, hogy a földbirtokreform munkálatait az ő birtokán kezdjék meg. Az elnök e kívánságának megfelelően a földművelésügyi kormány legközelebb megkezdi a Károlyi-féle debrói hitbizományi birtok rendezését és parcellázását.

Ezeket a munkálatokat horderejükhez méltó ünnepség keretében vezeti be a kormány. Károlyi Mihály elnök, Buta Barna és Szabó István miniszterek, Rácz Gyula és

Csizmadia Sándor államtitkárok és a kormányának valószínűleg még több tagja is, utaznak vasárnap a debrói hitbizomány területén levő Kalkápolnára, ahol tizenhét érdekelt község lakossága óriási lelkesedéssel készül fogadtatásukra. Az elnök és a kormány tagjai vasárnap reggel indulnak el Budapestről, déli 12 órakor érkeznek meg Kalkápolnára, ahol fogadni fogják a községek küldöttségét. Az elnök és kísérete még ugyanazon este visszaérkezik a fővárosba.

Földosztás Gödöllőn és Kerepesen.

Budapest, február 19. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: Gödöllőn és Kerepesen február hó 20-án veszi kezdetét a birtokrendezés, amelyre Rácz Gyula és Csizmadia Sándor földművelésügyi államtitkárok utaznak ki.

Németország tiltakozik az új fegyverszüneti feltételek ellen.

Weimarból jelenti a Wolff ügynökség: A fegyverszünet ismét szigorított feltételei miatt nagyszámú tiltakozás érkezik a Nemzetgyűlésre. A birodalom minden részéből felszólítják a kormányt, hogy utasítsa vissza a franciák megalázó feltételeit.

Genéből jelentik: Foch tábornagy ma-

gánbeszélgetés során közölte a német delegátusokkal, hogy csütörtökön vagy pénteken tudomásukra hozza a végleges fegyverszüneti feltételeket, úgy hogy néhány nap múlva aláírhatják a végleges fegyverszüneti szerződést.

A németek hajóikat csak élelmiszerszállításra engedik át az antantnak.

A Wolff ügynökség jelenti: A fegyverszüneti bizottságnak Spaa-ban tartott legutóbbi teljes ülésén német részről a szövetségeseknek jegyzéket nyújtottak át, mely kifejti a következőket:

Az élelmiszerekről határozott megegyezés a német szükségletekhez viszonyítva csak csekély mennyiség tekintetében jött létre. További nem nagyon jelentékeny mennyiség leszállítását kilátásba helyezték, anélkül azonban, hogy az árakat megjelölték volna. Bár a német pénzügyi megbízottak már napok óta Spaa-ban tartózkodnak, határozott értesítés mindaddig nem érkezett arról, hogy hol és mikor kezdődnek meg a pénzügyi tárgyalások. Németországnak élelmiszerral

való ellátása, ami a német kereskedelmi flotta kiszolgáltatásának főcélját szolgálja, ezidőszereint tehát még teljesen bizonytalan.

A német kormány el van tökélve arra és azon fáradozik, hogy az egyezményből származó minden kötelezettségét pontosan teljesítse. A német kereskedelmi hajók azonban nem indíthatók el már ma egyszerűen, mert a kormány az a komoly kötelessége, hogy Németország kereskedelmi flottáját előbb ne állítsa idegen ellenőrzés és idegen lobogó alá, amíg teljesen biztosítottak nem látja azt a célt, amelynek érdekében ezt a nagyjelentőségű és Németországra oly fájdalmas intézkedést megállapították.

Tengerészek és nemzetőrök harca Kiskőrösön.

Budapest, febr. 19. 8. (Saját tudósítónktól.)

A hadügyminiszter Nagy Sándor alhadnagyot tíz tengerésszel kiküldte Kiskőrösre, hogy onnan két teherautót szállítsanak fel Budapestre. A tengerészek megérkeztek, de Kiskőrös előjárósága nyomban érintkezésbe lépett a hadügyminisztériummal és kérte a tengerészek visszarendelését. A minisztérium ezt el is rendelte, de a rendeletet a község-

ben elszéledt tengerészeknek nem lehetett tudtul adni.

A kiskőrösi nemzetőrök erre fegyverbe álltak és egy sajnálatos félreértés következtében összeütköztek a tengerészekkel. Az összeütközés következtében két tengerész meghalt, egy pedig súlyosan megsebesült.

Az eset a községben nagy izgalmat keltett.

* A mezőpeterdi tanító a következők konstatálására kér bennünket: Fölöttes egyházi hatósága azt kötötte ki, hogy az esküt — ha kivesszük tőle — azt a román tanács előtt tegye le. Mi azt irtuk illetékes egyének informálására alapján, hogy egyházi hatósága csak úgy adta meg az engedélyt, hogy ha ő nem a magyar államra teszi le az esküt. Ez egyre megy. Senki sem hiszi el a tanító urnak, hogy a román tanács előtt a magyar államra fog felesküdni. Ebbe sem a magyar hatóság nem megy bele, sem a román tanács. Ezt ugyilátszik Mesőpeterden magyarázni kell.

* Leszerelt szellemi munkások gyűlése. A Leszerelt Szellemi Munkások Egyesülete pénteken délután fél 6 órakor a városházán gyűlést tart több fontos ügyben Halász Andor ezredorvos elnökléte alatt.

* A Papi Tanács Persián kormánybiztos ellen. A Papi Tanács intéző bizottságának esztergom főegyházmegyei tagjai következő levelet teszik közzé:

Persián kormánybiztos ismét nyilatkozott. A püspök jogait vindikálva a Papi Tanács ügyeibe avatkozik. Nyilatkozatához három megjegyzésünk van: a) A püspök jogköréhez tartozik abban dönteni, hogy papjainak valamelyes egyesületbe való be- vagy kilépése ügyében intézkedjék. b) A hánytorgatott 50 millió összeadása vagy nem összeadása egészen irrelevans, mert hisz a püspöki kar kijelentette, hogy az egyházi vagyon kezelése az autonómiára megy át s így módjában lesz az autonómiának annyit adni az alsópapságnak, a mennyit jónak tart. Az idei évre esedékes részt pedig mindenki megkapja a püspöki kar tervezete szerint. c) A Papi Tanács ügyeibe — hihetőleg — nem főlkérésre avatkozott bele a kormánybiztos ur. Annál is inkább hisszük ezt, mert mi, a Papi Tanács intéző bizottságának tagjai erről mit sem tudunk. Különben sem hihető, hogy a papság nevében ezt a Papi Tanács megtette volna. . . d) Mi mindig tiszteljük a felsőbbsegeket, még a kormánybiztos urat is. Tehát ne iparkodjunk arra bírni, hogy egyházi felsőbbsegeket megtagadjuk. Csak eonyit.

* Zsadány földet kapott. A békéltető agrár-bizottság Ladányi János elnöklésével tegnap délután 3 órakor ülést tartott Zsadány község földbérleti ügyének letárgyalására. Az ülésen résztvettek Katona János, Schreiber Szidor, dr. Elovics Elek, Pókay Dezső földmivvelésügyi minisztérium kirendeltségének vezetője és Horváth Béla titkár s a birtokosok jogi képviselői. A község képviselőiben Czégény István községi bíró, Szilágyi Károly és Kornay György jelentek meg. Czégény István bíró előadta, hogy a község lakossága addig is, míg a földreform a megvalósulás stádiumába jut, haszonbérbe óhajtja venni Juricskay örökösök 1728 holdas birtokát, amelyet Geiringer Károly bérel, évenkénti 30 koronás haszonbér mellett. A birtokosok képviselői nem voltak hajlandók az

egész birtokot átadni, legfeljebb 500 kat. holdat, ezt is olyan feltételek mellett, mint amilyen feltételekkel az előbbeni bérlők bírták. A békéltető agrár bizottság úgy határozott, hogy a Juricskay birtokból 1000 hold menjen át haszonbérbe évenkénti 50 korona haszonbéri ár mellett a község lakosainak s egyben a községet felhívta arra, hogy amennyiben ez 1000 hold az igényeket nem elégíti ki, lépjenek érintkezésbe Friedl Ignác ottani birtokossal s ha úgy óhajtják, új egyeztetési tárgyalást tüz ki.

* Tőzsde. Mai jegyzések: Osztrák Hitel 670—674, Magyar Hitel 973—965, 4 százalékos Koronajáradék 91 92, Jelzálog 510—505, Leszámitoló 615—614, Fabank 820—812, Agrár 728—725, Hazai Bank 498—493, Magyar Bank 715—712, Rima 952—965, Közuti 607—599, Államvasut 1023—1015, Kereskedelmi bank 4470—4480, Általános takarékpénztár 696, Hazai takarékpénztár 18005—18035, Általános község 2060—2100, Saigó 1025—1035, Urinkány 895—902, Ganz 3000—2960, Adria 1860—1900, Atlantika 1325—1355, Levante 1160—1210.

* A Vojkó iskola hangversenye. F. hó 16 án d. u. a Kath. Kör nagytermében, disztinált publikum előtt zajlott le Vojkó hegedűművész növendékeinek első vizsgája. Az apró gyerekek meglepő tudásról és szorgalomról tettek tanúságot. Bár Vojkó hegedűművész tehetsége általánosan elismert, növendékeinek produkciója mégis felülmúlta a várakozást. Elsőrangú zenei talentumot fedeztek fel Heller Erzsiben, Schaffer Klárában, Deutsch József és Zádor Gyulában. Valamennyien meglepő precizitással és technikával játszották el zeneszámaikat. A kis Scherz Györgynél és Kenyeres Bélánál láttuk, hogy mit produkálnak aipos tanítás egy éven belül. A műsor a legválogatottabb Mazas, Saitz, Mozart, Mendelsohn, Beethoven, Bach számokból állott. Az összbenyomás egy jól fegyelmezett, komoly munkát álitott elénk. Megemlítjük, hogy Vojkó hegedűművész más különben berlini zeneakadémiai tanár.

* Látványosságzámba megy a Bémer-téren az újonnan létesült „Hölgyfodrász és Manikür Terem”, mely valóban megérdemli, hogy világvárosias jelzővel illessük. Pazar lényel és modern hajmegmunkáló gépekkel dusan felszerelt hygienikus hölgyfodrászterem fogadja a látogatót, mely illatszertárral van összekötve. Kényelmes várakozó helyiség, külön manikűrűlkék urak részére. A műtermében a legdivatosabb frizurák és transzformátorok készülnek. Modern hajmunkák, speciális hajfestések. A vállalatot a harcstérről és külföldi utjáról hazakerkezett s a közönség körében előnyösen ismert Pölöskey Gábor vezeti, aki Nagy Sándor helybeli illatszernagykereskedővel társulva, pénzt és fáradságot nem kímélve mindent elkövet, hogy külföldi utjában tapasztalt sok szépet és praktikusat a nagyváradai közönség javára értékesítse.

* Külföldi bevásárló utjáról! a napokban tért haza LEICHNER szücs, ki óriási választékban magával hozta az összes szörme-ujdonságokat, u. m. kék rókát, alaska rókát, fehér rókát s a többi szörme különlegességet, melyeknek elárúsítását leszállított árban a mai napon megkezdte. Rimanóczy-utca 2. Telefon 1656.

* Kommunizálják a szegedi színházat. Szegedi tudósítónk telefonálja: A szegedi színház társulat néhány tagjának kezdeményezésére a szegedi Munkástanács azt javasolta a városnak, hogy vegye a színházat házi kezelésbe, oly módon, hogy a színészek a jövedelem 60 százalékát kapják, a város pedig 40 százalékát. A város 200.000 koronát fizessen Almássy Endre igazgatónak a felszerelésért. Almássy eleinte hallani sem akart a dologról, de azután meghajlott a munkástanács határozata előtt és ma beadványt intézett a kormánybiztoshoz, akinek kifejteti, hogyha a városi néptanács elfogadja a javaslatot, ő beleegyezik a színháznak a város és a színészkonzorcium részére való átadásába és csak azt köti ki, hogy a felszerelés megbecsülésére valamelyik fővárosi színház igazgatóját kéri fel. A városi néptanács pénteki ülésén fog e kérdéssel foglalkozni.

* Köszönetnyilvánítás. A királyhágó bencsken Nagyvárad védelméért küzdő katonák számára a kormánybiztoság utján beérkezett szeretetadományokért, az adakozóknak és pedig: Breider Piri, Ternyei Antalné, Hercz Sándorné, Oláry Gyuláné, Vuoskics Gyula kanonok, Szilágyi Géza, Aszódi Mihály, Jelinek Géza, Schöu Hermann, Török Gyula, Breider Armin, Cziller Imre, Paliay Lajos, Istvánfy Béla, Klor Antal, Rohozni katonatiszt Erminályfalva, Reichard Dezső-cég, Református tanítónképző intézet, Nagyvárad Vöröskereszt-egylet, a katonák nevében hálás köszönetemet nyilvánítom. 39. Magyar gyalogdandár parancsnokság, Raics ezredes.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegszillárok mindennemű villamos vezetékek és égők legolcsóbb napiárban szerelhetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Színház.

A színház műsora:

Csütörfők: Válás után.
Péntek: Vadkacsa.
Szombat d. u. Hejehuja báró.
Szombat este: Vadkacsa.

Válás után. Bisson francia bohózatíró egyik legkacagtatóbb darabja, melynek előadását különösen Tóth Elek utánozhatatlanul közvetlen humora oly fényes sikerre emeli, ma kerül újra színre Grófné, Körössy Juci, T. Pogány Janka, Stoll, Madas és Váradi Lajos közreműködése.

Vadkacsa. Ibsen Henrik halhatatlan színművét pénteken és szombaton adják kitűnő szereposztással. Rendező: Tóth Elek, aki egyben Hjalmar adja, Hedviget Grófné, Werlet Madas, a fiát, Györgyöt Gróf László, Ginát Gazdy, Relling doktor Harsányi és az öreket Ekdált Szigeti adja. Kisebb szerepek jutottak Pápainénak és Stollnak.

Hejehuja báró a bemutató összes szereplőivel szombaton délután megy mérsékelt helyárakkal.

MEGNYILT
A NŐI ÉS GYERMEKDIVATÁRUHÁZ
Nagy Sándor utca 1. sz. a.
Női himzett sifon ingek 75 koronától, női selyem harisnyák 38 koronától, gyermek harisnyák minden nagyságban 12 koronától kezdve
Tisztelettel
Klein Sándor

Erőszelvény. Jarno György fülbemászó zenéjű pompás operettjének vasárnap délutáni előadásán is Horváth Nusi játssza a címszerepet, Gróf Laci József császárt, Tamás Földesit, Szigeti Walperit. Nagyobb szerepeket adnak Kozmovszky, Madas és Békefiné.

IRODALOM

A Szent István-Akadémia kiadásai. I. A bibliai Jeruzsálem az ásatások megvilágításában: Dr. Pataky Arnold egyet. tanár. (Ára 3 korona.) A mai szomorú időben szinte jólesik az agyongyötört embernek visszazárni a régmúltba és századok során végig figyelemmel kísérni a város életét, melyet meglevenit a tudós varázsvesszeje. Felhasznál mindent: követ, okiratot, pergament, cserepet, sirt, falmaradványokat, szóval mindazt, mit az idestova csaknem egy évszázad óta húzódo ásatások napfényre hoztak. Mindezt oly széles látókörrrel és kritikával, mely a művet elsőrangúvá teszi. Most, amikor a szent város ismét új átalakulás előtt áll, kétszeresen fontos az élvezetes könyv. Kapható a Szent István Társulatnál.

II. A Szent István Akadémia most megjelent értesítője hozza dr. Vucskics Gyula értekezését, melyet az Akadémia hittudományi és bölcséleti szakosztályi ülésén dr. Mogáll János püspökről felolvasott. Ezzel az életrajzzal most már a történelemben lép be Mogáll János. Vucskics Gyula drnak csak válassak lehetünk ezért az alapos munkáért.

MOZI.

A Vörös boszorkány, a szenzációs Montepa regény, amelynek fényes sikere van az Apollóban, ma utoljára kerül színpadra a pompás műsor keretében.

Else Frölich az Urániában. Az Urániának ma egy napos műsora lesz, egy napos, mert az igazgatóságunk minden áldozat ellenére sem volt módjában a program nagy eseményét, a legfrissebb Nordisk újdonságot egy napnál hosszabb időre lekötöni. Ez a nagy szerű Nordisk film a Nagy érzés című megretázó dráma, amelynek különös becső értékét ad, hogy főszerepét a csodálatos Else Frölich, az ünnepelt filmművésznő játssza. A műsor egyébként is a legújabb filmek érdekes kollekcója.

A Vigadó-mozgó eseménye a Lucina grófnő látomása című megkapó film, amelyet mai műsorára tűzött ki az igazgatóság. Verbeji, remek orosz film, amelynek misztikus eseménye a mossze szibériai hőmezőkön játszódik. A darab három esti előadásra kerül színpadra.

Főszerkesztő: **DR. KUGLER JÓZSEF.** Felelős szerkesztő: **HILFLÁSZLÓ.**

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

URÁNIA	20-án
mozgó-színház	A nagy érzés.
	Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

VIGADÓ	20-án
mozgó-színház	Lucinka grófnő.
	Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

APOLLÓ	20-án
mozgó-színház	Vörös boszorkány I. rész.
	Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

TÖRLESZTÉSES KÖLCSÖNÖKET
a legelőnyösebb feltételek mellett földbirtokokra és nagyvárad házakra a leggyorsabb lebonyolítással nyújt az
EGYESÜLT BANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR RT. NAGYVÁRADON

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet VII-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1919. január 1-én VII-ik évtársulatát nyitotta meg. Az előbbi üzletek, dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel folynak.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.). Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként, 20 fillér, 3 év múlva az évtársulat feloszlik a tagok a befizetett összeget kikapják s a rájuk eső nyereséget is.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel s kiki heti betéje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja.

A tagok a befizetett összeg 1/6-od részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti. Bizalommal kérjük a belépni szándékozók, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Cipészeknek!

1 kgr. la. buzacsiriz	— — —	K 19.60
1 kgr. la. aranycsiriz	— — —	K 39.20
1 kgr. la. folyékony „Argos” csiriz	— — —	K 8.—
1 kgr. la. faszeg 2—15 sz.	— — —	K 10.—
1 drb. brassói talpráspoly	— — —	K 3.80
1 drb. brassói kireszelő	— — —	K 3.30
1 készl. bőrtalpvédő	— — —	K 2.50
1 drb. vaskapta	— — —	K 12.80
1 készl. acél talpvédő	— — —	K —.70

Papírvászon és mindenféle cipész-kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

1 kgr. la. asztalosnyv	— — —	K 6.80
ugyanaz zsákvételnél	— — —	K 6.25

SZERELŐKNEK!

Bőrtársa vízvezeték csaphoz		
100 drb 1/2" csaphoz	— — —	K 4.80
100 drb 1/4" "	— — —	K 6.80
100 drb 1" "	— — —	K 9.60

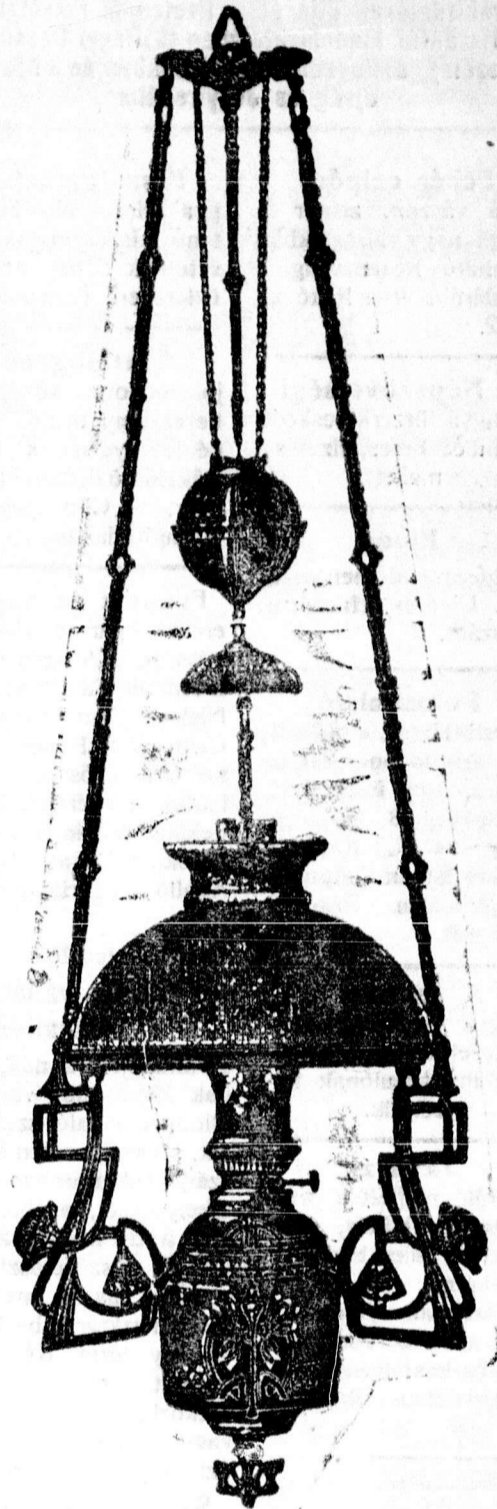
Kereskedőknek megfelelő árendemény!

Postán utánvét mellett.

Portó és csomagolás felszámításával. Gyors és pontos kiszolgálás.

STERN MIKLÓS
Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.

Heti árjegyzék

Szines ebédőkészlet aranyozással 12 személyre	300.—
Szines teáskészlet ar.-sal 12 sz.re	160.—
Sz. kávékészlet ar.-sal 12 sz.re	160.—
Függőlámpa teljesen felszerelve	80.—
Majolika vizeskancsó szines	20.—
Majolika virágváza szines virággal	15.—
Majolika cukordoboz sz. virággal	15.—
Petroleum asztali lámpa nickel, felszerelve	40.—
Majolika dohánytartó sz. virággal	15.—

Nippek, figurák, szent Antal és Mária-szobrok, szenteltvíz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben. Képervezés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszmű-árak, ezüstárak, konyhafelszerelések gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72. Telefon 3-72.

◆ APRÓ HIRDETÉSEK. ◆

Minden szó ára 40 fillér, vastagabb betűvel 80 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 4 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Felvételnek: a Tiszántúl kiadóhivatalában (Szilágyi Dezső-utca 5. szám), a Hegedűs hírlapirodában és a Központi Újság és Jegyirodában.

Fehér czipőre
való vászon, zsinór és ringli nagy választékban kapható Rosenzveignál Szalárdi-u. 9 és Rákóczi-ut 2.

A Népszövetségi
Hangya fűszerkereskedő tanuló keres, fizetés mellett.

Eladó
sürgősen adómentes új ház. Újváros, Huszár-u. 8. szám.

Poloskairtó
Biztos, kipróbált, megfizethető poloskák iratására. Kis üveg 4 K, középvég 8 K, nagy vég 14 K. Kapható Parkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

A velencei
hangya fogyasztási szövetkezetben egy keresztény illu tanuló felvétetik.

Tavaszi
szepiök, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mibeszerek ellen biztos az IPO-krem. Ára 5 kor. az szappan. Víóra ártalmas ára 6 korona. Kapható Parkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Száraz
vágott
tűzifát
azonnal szállít
Schwartz József
és fiai.
Báthori-u. 26. sz.
Telefon: 1563.

Kiszolgálásban
gyakorlattal bíró keresztény kisasszonyok felvétetnek Fehér kezyűs üzletében, Bémer-tér.

Intelligens
jó modoru középkoru keresztény urinő, ki a német nyelvet is bírja, előkező üzletben felvétetik. — Cím Hegedűs Hírlapirodában.

Francia és angol
eredeti parfüm-különlegességek, L'Origan, Fleur D'Amour, Safranor, Asta Nielson, Ceur de Janette, Californian Poppy, ugyszintén az összes virágillatok megérkeztek és dekánként kimérve kaphatók: Parkas István Apolló drogeriájában.

Báthory-utca 26 sz. alatti
Fuvarozási vállalatot
létesítettem

Elvállalom áruknak, fának állomáshoz vagy az állomástól való szállítását, szükség esetén saját szaraz raktárban való elhelyezését, továbbá vagon áruk beraktározását és szíjjelezését szerény díjazás mellett, miután raktárba iparvágány vezet. Költöztetést elővigyázattal eszközölök és vidékre is elvállalok. Szíves pártfogást kér

Schwartz Jenő
Báthory-u. 26 sz.
Telefon: 15-63.

Likör
és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentia. Törköly, Szilvörlium, Seprő, Cognac-kivonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Parkas István „Apolló” drogeriájában, Nagyvárad.

KOPORSÓK, temetkezési felszerelések

nagy választékban legelőnyösebben beszerezhetők. Temetésrendezések igen szép üveges gyászkocsihasználattal, hullaszállítások kedvező módon végezethetők az elismert szolid keresztény

Szent László temetkezési vállalatnál Nagyvárad, Teleky-utca 34. szám.

(A református templom mellett) — Szükséglet esetén tessék a céget bizalommal felkeresni. **TELEFON: 14—82.**

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Parkazálloda épületében

Interurbán telefon: 11—53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrovidebb idő alatt elkészítetnek.

Autójárat a Félixfürdőbe!

Tudvalevőleg a szénhiány miatt a belényesi vonat — mely a fürdői közönséget hozza — napjában egyszer indul s csak másnap reggel szállítja vissza az utasokat.

Hogy a fürdőbe jövő közönségnek ne kelljen lemaradnia a tulzsufolt vonatról és még az nap vissza is térhessen, Vársdról a fürdőig, autójáratot rendeztem.

A husz személynél többet befogadó automobil e hó 12-től kezdve, reggelenként 8 óra kor indul a Fekete Sas előtti állomásától s az utasok számához mérten két óránként közlekedik. Kiránduló társaság részére a nap bármely időszakában rendelkezésre áll külön 100 K díjazás mellett.

Viteldij a Félixfürdőig 4 korona! Fürdőbérlo.

KIFUTÓ FIUT

irodaszolgai teendőkre keres a „TISZÁNTUL” kiadóhivatala

VISZKETEGSÉGET,
sömört, rüht

a leggyorsabban elmulasztja a dr. FLESCHE-féle törvényesen védett

„Skaboform”-kenőcs.

Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig eredeti peccsés dr. Flesch-félet kérjünk. Próbategely 4 K, nagy tegely 6 K, családi adag 15 korona.

Nagyvárad és vidéke részére Ióraktár: „CSILLAG”-gyógyszertár Hlatky Endre-utca (Zöldfa-u.) Nagyváradon.

Kapható továbbá Hegedűs Rezső „Szent László” gyógyszertárában, Sebestyén Arthur „Diana” gyógyszertárában. Kain Eszter „Arany-sas” gyógyszertárát is.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.

A Sajtó hölgybizottság
könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait
Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság
BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN
Támogassuk ezen új vállalatot!!!